

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3501/24
10.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, др Драгице Попеску и Весне Дамјановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Милован Лалић, адвокат из Београда, ул. Рузвелтова бр. 41- 45, против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ул. Косовска бр. 31, ради утврђења, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П бр. 559/23 од 17.04.2024. године, у седници већа одржаној дана 10.9.2024.године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П бр. 559/23 од 17.04.2024.године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле па је утврђено да је законито и пуноважно усмено завештање покојне ББ, проглашено пред Првим основним судом у Београду на записнику дана 18.9.2020. године у предмету 3 Р-334/20, што је тужена дужна да призна и трпи. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 563.600,00 динара са законском затезном каматом почев од дана испуњености услова за извршење па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде под претњом извршења.

Против наведене пресуде, тужена је поднела благовремену жалбу побијајући је у целисти, из свих законом прописаних разлога.

Тужилца је поднела одговор на жалбу.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у границама законских овлашћења из члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11 са свим изменама и допунама) овај суд је нашао да жалба тужене није основана.

У поступку доношења ожалбене пресуде пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које повреде овај суд као другостепени пази по службеној дужности, ни друге повреде поступка које би биле од битног утицаја на правилност или законитост побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању произлази да је пред Првим основним судом у Београду у ванпарничном предмету РЗ 334/20 дана 18.09.2020. године проглашено усмено завештање оставиле ББ, преминуле дана 07.10.2018.године. Утврђено је да су сведоци усменог завештања ВВ из ..., дугогодишња пријатељица пок. ББ, ГГ из ..., пријатељица тужиле АА, коју је ова замолила да до њеног доласка из цркве буде са пок. ББ и ДД из ..., поштар који је дана 06.10.2018.године донео пензију пок. ББ, потписали су писмену изјаву примљену у Први основни суд у Београду дана 24.10.2018. године следеће садржине: сада пок. ББ бивша из ..., због изузетних прилика није била у могућности да сачини писмено завештање. ББ је била болесна и малаксала те није могла да се потписује и пише, није могла да једе, нити да држи кашику или било шта у руци. Пок. ББ је дана 06.10.2018. године у ул. ... у ..., у стану бр. 1 у њиховом присуству изјавила последњу вољу којом је распоредила своју имовину за случај смрти која гласи: “Заказали смо да у уторак дође бележник, да потпишем свој тестамент којим све остављам мојој АА (стан у ... у ... код ... и у...), али се осећам баш слабо и изнемогло и плашим се да нећу дочекати тај дан. У банци сам оставила посебно паре за сахрану од 1500 евра и секирам се што их нисам подигла. Увек је бринула о мени. Била је ту да ми помогне када ми је требало и за ... и за маму. Не знам шта бих без ње. Она ми је десна рука. Заволела сам је као да ми је рођена ћерка. Осећам да ми понестаје снаге и хтела бих да ви то знате да је то моја жеља и воља”. Утврђено је да је ББ умрла је 07.10.2018. године, односно 16 сати након давања ове изјаве. Изјаву овакве садржине наведени сведоци су потврдили и на записнику сачињеном на рочишту пред Првим основним судом у Београду дана 18.09.2020. године, када је проглашено наведено завештање и исто са записником достављено оставинском одељењу Првог основног суда у Београду. Из исказа сведока завештања такође произлази да је ББ 06.10.2018.године била у постељи, да није могла да устане нити да једе самостално, била је у тешком стању, било јој је јако лоше и није могла рукама да пише, на шта указује чињеница да она поштару, сведоку ДД није могла да потпише извештај о пријему пензије, већ је то учинила тужиле ББ када се вратила из цркве, а која је имала пуномоћје. Тужиле је за усмено завештања сазнала одмах након смрти ББ од сведока ВВ. Решењем јавног бележника од 26.04.2021. године наследни учесник АА упућена је да као тужилац против тужене Републике Србије (ББ није имала наследнике) покрене парнични поступак ради утврђења да је законито и пуноважно усмено завештање пок. ББ проглашено на записнику пред Првим основним судом у Београду дана 18.09.2020. године, пословни бр. РЗ 334/20. Из исказа сведока ЂЂ, засполене у канцеларији јавног бележника ..., утврђено је да је пре смрти сада пок. ББ, била заказана овера завештања код јавног бележника, изласком на терен, које је отказано због смрти наведеног лица.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је сагласно одредби члана 110 Закона о наслеђивању, тужбени захтев тужиље основан с обзиром да је пок. ББ која зна да чита и пише била физички у тешком стању, да није могла да устане, нити да једе самостално, није била у стању да потпише поштару пријем пензије те да до састављања неког другог облика завештања није дошло управо из разлога што је оставиља преминула пре заказаног састављања завештања пред јавним бележником, што је несумњиво изузетна прилика у објективном смислу која је спречила завештаоца да састави писмено завештање. Завештање је по оцени првостепеног суда састављено без повреде облика и у одсуству свих околности које би се могле сматрати маном завештаоачеве воље. Такође, у конкретном случају су испуњени услови за пуноважност усменог завештања пред сведоцима прописани одредбом члана 111 став 1 и 2 Закона о наслеђивању јер су дана 24.10.2018. године сведоци усменог завештања пок. ББ дали изјаву пред Првим основним судом о садржини усмено саопштене последње воље оставиље, па је у ванпарничном поступку у предмету РЗ 334/18 утврђено постојање усменог завештања, након чега је усмено завештање овде оставиље ББ проглашено пред Првим основним судом у Београду на записнику дана 18.09.2020. године, што је био услов за пуноважност завештања у смислу одредбе члана 111 став 2 Закона о наслеђивању, због чега је одлучено као у изреци.

По налажењу овог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право када је донео побијану одлуку, а разлоге које је дао за своју одлуку, у свему као правилне прихвата и овај суд.

Неосновани су наводи жалбе тужене да у конкретном случају нису били испуњени ни субјективни ни објективни услови за пуноважност усменог завештања из чл. 110 ЗОН, јер погоршање здравственог стања не представља изузетну прилику, већ релативно очекивани догађај, с обзиром на болест од које је оставиља боловала и њену животну доб. Наиме, у смислу одредбе чл. 110 став 1 Закона о наслеђивању усмено завештање је изузетна форма завештања и може се користити само у случају кад завешталац услед дејства изузетних прилика није у могућности да сачини други облик завештања. Дакле, пуноважност усменог тестаментa као ванредног облика завештања везана је за постојање изузетних прилика. Код овог завештања тражи се не само да су постојале изузетне прилике у објективном смислу, већ и да су оне у конкретном случају спречиле завештаоца у састављању писменог тестаментa. Да би усмени тестамент био ваљан потребно је да оставиљац своју посебну вољу изјави пред сведоцима истовремено, као и да услед изузетних прилика није у могућности да сачини писмени тестамент. Субјективна компонента изузетних прилика односи се на догађај и прилику у којој се нашао завешталац, а која погађа искључиво његову личност у том смислу да је наступила изненада и да он лично, због наступања таквих околности није у могућности да сачини писмено завештање.

У конкретном случају, супротно наводима жалбе, правилно је првостепени суд закључио да у ситуацији када је оставиља имала заказано сачињавање и оверу писменог завештања код јавног бележника, околност да је два дана пре заказаног термина, дошло до наглог погоршања здравственог стања оставиље, представља

изузетну прилику услед које она није могла да сачини писмено завештање. Због тежине болести, односно њеног наглог погоршања, оставила је била везана за постељу, тешко је говорила, није могла да једе самостално нити да пише. У таквом здравственом стању и околностима она је пред три сведока дана 06.10.2018. године усмено изрекла последњу вољу. На основу овако утврђених чињеница правилан је закључак првостепеног суда да се у конкретном случају радило о изузетним приликама и да оставила због здравственог стања и околности у којима се налазила није била у могућности да сачини писмено завештање. Само када се завешталац нађе у изузетним приликама, када се не може служити редовним формама, онда је једина могућност за остављање пуноважне последње воље усмено завештање. Стога је правилан закључак да у конкретном случају нагло погоршање болести од које је боловала тужиља, представља изузетну прилику, с обзиром на то да према здравственом стању у тренутку давања изјаве оставила није могла да састави писмено завештање.

У том смислу су неосновани наводи жалбе туженог да првостепени суд није правилно и потпуно утврдио чињенично стање у погледу одлучних чињеница да ли је оставила у моменту давања изјаве последње воље могла да се користи рукама, односно да се потпише, те у том смислу да ли објективно није могла да сачини писмено завештање пред сведоцима. Ово из разлога јер је из исказа саслушаних сведока утврђено да је пок. ББ у тренутку давања изјаве последње воље, лежала у кревету, да је била јако слаба, и да није могла самостално да једе нити да потпише пензију коју је донео поштар, због чега су морали да чекају тужиљу да дође и потпише, да је изјавила да се осећа јако лоше и да се плаши да неће дочекати следећи дан и заказану оверу код јавног бележника. Првостепени суд је у смислу одредбе члана 7 и 8 ЗПП правилно оценио исказе тужиље и саслушаних сведока, те поступајући у складу са наведеним овлашћењима из чл. 8 ЗПП, навео јасне и довољне разлоге из којих је покљонио веру датим исказима, а другостепени суд нема разлога да сумња у дату оцену исказа имајући у виду стање у спису. Све околности које у жалби наводи тужена су цењени у склопу са осталим доказима изведеним током поступка, а по налажењу овог суда исте нису од утицаја на другачије одлучивање у овој правној ствари.

Дакле, у конкретном случају, и по оцени овог суда, оставила није имала времена нити могућности да састави писмено завештање, јер услед наглог погоршања здравственог стања није могла да се нормално креће, говори и пише, због чега је код ње управо наступила изузетна прилика која је трајала до њене смрти, због чега је своју последњу вољу да тужиљи оставља сву своју имовину јасно изразила пред три истовремено присутна сведока у суботу 06.10.2018. године, а да је преминула наредног дана у недељу 07.10.2018. године, дакле два дана пре 09.10.2018. године када је имала заказан термин код јавног бележника за оверу завештања на терену, а што све указује да су изузетне прилике постојале и након сачињавања завештања па до смрти оставиле.

Правилна је и одлука првостепеног суда о трошковима поступка, с обзиром да је наведена одлука донета правилном применом одредбе из члана 153 и 154 ЗПП, које трошкове чине потребни издаци тужиље за вођење ове парнице, а који су одмерени према важећој адвокатској и таксној тарифи, због чега су неосновани жалбени наводи тужене којима се побија одлука у том делу.

Из изнетих разлога, одлучено је као у ставу првом изреке, применом одредбе члана 390 ЗПП.

Одлука као у ставу другом изреке, донета је применом одредбе члана 165 ЗПП-а, па је одбијен захтев тужиле и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, имајући у виду да је жалба тужене одбијена као неоснована, а да се састав одговора на жалбу не сматра нужним трошком у овој правној ствари.

**Председник већа - судија
Зорица Ђаковић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић